

Zinātnes Vestnesis

Latvijas Zinātnes padomes, Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Zinātnieku savienības laikraksts

8 (132)

1997. gada 28. aprīlis

Latvijas Zinātņu akadēmijas
Senāta sēdes
1997. gada 22. aprīļa lēmums

PAR SĒLIJAS KULTŪRVĒSTURISKO IDENTITĀTI UN LATVIJAS ADMINISTRATĪVI TERITORIĀLĀS REFORMAS PROJEKTU

Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāts 22. aprīļa sēdē apsprieda LZA 1997. gada 16. aprīļa izbraukuma sēdes Jaunjelgavā darba rezultātus.

LZA izbraukuma sēde Jaunjelgavā bija veltīta Sēlijas novada kultūrvēsturiskajai identitātei un Latvijas Republikas valdības iecerētajai valsts administratīvi teritoriālās reformas principu apspriešanai. Sēdē piedalījās LZA prezidents T. Millers, akadēmijas sekretārs A. Silinš, LLMZA prezidents V. Striķis, LZA locekļi, Latvijas Universitātes, Latvijas Lauksaimniecības universitātes un Rīgas Tehniskās universitātes mācītājspēki, Vides un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvji, pašvaldību valsts ministra palīdzība I. Zara, Saeimas deputāte R. Marjaša, Latvijas Kultūras fonda prezidente R. Umblija un valdes locekļi J. Lorencs, Aizkraukles un Jēkabpils pilsētas un rajona dažādu līmeņu pašpārvalžu vadītāji, kā arī sabiedriskie un kultūras darbinieki, pedagogi, latviešu trimdas sabiedrības pārstāvji — Latvijas Goda konsuls Venecuēlā V. Višols, G. Saiva no Austrālijas, žurnālisti un vietējie iedzīvotāji, kopumā ap 200 sēdes dalībnieku.

Pēc zinātņu akadēmiju prezidentu T. Millera un V. Striķa uzrunām sēdes pirmajā daļā referātu par Sēlijas problēmām nolasīja LZA viceprezidents J. Stradiņš (sk. «Latvijas Vestnesis», 1997. g. 15. aprīlī, nr. 95/96), kam sekoja vēl desmit zinātniski referāti. Izraisījās pārrunas gan par Sēlijas kultūrvēsturi, gan par administratīvi teritoriālās reformas dažādiem aspektiem. Tika izteikti dažādi, bieži vien atšķirīgi viedokļi. Sēde konstatēja, ka turpinās Sēlijas kultūrvēsturiskās identitātes apzināšana un jaunu kultūrvēsturošu pasākumu iezīmēšana, kaut arī lēnām, tiek īstenots 1996. gada 25. maijā pieņemtais «Sēļu gada» (1995—1996) noslēguma dokuments.

LZA sēdes dalībnieki, apspriežot jautājumu par administratīvi teritoriālās reformas projektu un Sēlijas reģionālo identitāti, konstatēja, ka reformas procesā nav domāts par saimniecisko jautājumu sasaisti ar kultūrvēsturiskajiem jautājumiem, respektējot vēsturisko ģeogrāfiju un izveidojušas un LR Satversmē noteiktas valsts novadu teritorijas. Spriežot pēc pašvaldību lietu ministra piedāvātajām katroshēmām («Latvijas Vestnesis» 1997. g. 19. martā, nr. 76) un tam sekojošo LR Ministru kabineta konceptuālo vienošanos, Sēliju nepamatoti paredzēts sadalīt, tās lielāko daļu iekļaujot Latgales novadā, kaut gan Sēlija kultūrvēsturiski sastīta ar Zemgali. Četru «sagraizītu» novadu izveidošana ar iecelšām valsts pārvaldes institūcijām ir neloģiska un nemotivēta. Tāda valsts pārstrukturēšana nekalpo iedzīvotāju interesēm,

tā veicinās pašreizējo rajonu centru panīkšanu. Reformas sagatavošana nenotiek atklātības gaisotnē, un līdz ar to sabiedrība nav iesaistīta dialogā par savu nākotni. Nav nodots atklātībai reformas ekonomiskais, politiskais un juridiskais pamatojums, kas bāzētos uz konkrētiem aprēķiniem.

Latvijas Zinātņu akadēmijas 1997. g. 16. aprīļa sēdes dalībnieku vairākums atbalstīja un LZA Senāts 1997. g. 22. aprīlī apstiprina sekojošas tēzes:

1. Iecerētā valsts administratīvi teritoriālā reforma varētu kļūt par pozitīvu faktoru Latvijas valsts attīstībā, taču tā nedrīkst būt voluntāra un sasteigta, bez finansiāli ekonomiska, politiska un juridiska pamatojuma. Pagaidām reformas mērķi un uzdevumi nav pietiekoši formulēti un skaidri.
2. Reformu būtu lietderīgi sākt no apakšas — no pagastu un pilsētu pašvaldību līmeņa. Tikai pēc tam, kad pamatā būs pabeigta vai vismaz ieskicēta pagastu un pilsētu administratīvo teritoriju sakārtošana, varētu veikt izmaiņas apriņķu līmenī. Līdz tam fiktīvu apspriestī iespējamie varianti par apriņķu skaitu un robežām.
3. Par reformas galveno mērķi jāklūst iedzīvotāju dzīves apstākļu un ērtību uzlabošanai; jāievēro iedzīvotāju sociālās intereses un jārūpējas, lai viņi reāli (satisksmes trūkuma vai materiālā stāvokļa dēļ) neiktū atrauti no valsts administratīvajām struktūrām.
4. Jāvairās no pārmērīgas centralizācijas, lai nepanīktu mazās provinces pilsētiņas, fagadējie rajonu centri, jo tas nelabvēlīgi ietekmētu izglītības, medicīnas un kultūras iestāžu un līdz ar to arī inteliģences stāvokli valstī. Katram apriņķim varētu paredzēt policentrisku struktūru ar vairākiem izglītības, kultūras un saimnieciskās dzīves centriem, tā veicinot ekonomisko un sabiedrisko rošību.
5. Jāvairās, lai reformas rezultātā Latvijā neņemtu pārsvaru autoritārisms un pārmērīga centralizācija, varas diktāts «no augšas», bet saglabātos demokrātija arī apriņķu un pagastu pašvaldību līmenī, tajā pašā laikā neveicinot atsevišķu reģionu seperācismu un pārmērīgu valsts decentralizāciju.
6. Reformas īstenošanas mehānismam jābūt atklātam un demokrātiskam. Šādu likumprojektu sagatavošanā jāiesaista zinātnieki — tautsaimnieki, ģeogrāfi, etnogrāfi, vēsturnieki u. c. nozaru pārstāvji. Līdz šim ieteikto reformas projektu apspriešana nav bijusi pietiekami atklāta, tajā nav iesaistīti pašvaldību deputāti un darbinieki, vietējie iedzīvotāji. Viņu viedokļu noskaidrošanai rīkojami vietējie referendumi

(aptaujas). Harmoniskas un demokrātiskas Latvijas nākotnes vārdā reformai jāveidojas kā dialogam starp valsts varu un tautu.

7. Latvijas Republikas Satversmes 3. pants nosaka, ka «Latvijas teritoriju, starptautiskos līgumos noteiktās robežās, sastāda Vidzeme, Latgale, Kurzeme un Zemgale». Jāievēro, ka nedrīkst patvaļīgi, bez katras teritorijas rūpīgas analīzes un iedzīvotāju viedokļu noskaidrošanas mainīt vēsturisko novadu robežas, vadoties no šīsdiēnas saimnieciskās konjunktūras un realitātēm. LR Satversmes 77. pants nosaka, ka Saeimas izdarītie grozījumi LR Satversmes 1. 2. 3. un 6. pantā iegūst likuma spēku tikai pēc tautas nobalsošanas. LR Ministru kabineta likumprojektā akceptētā reformas koncepcija, kas paredz pārvērst Latvijas četrus novadus par administratīvi teritoriālām vienībām ar centrālās valdības izveidotām valsts pārvaldes institūcijām un tālejošām patvaļīgām novadu robežu maiņām, nebūtu attaisnojama. Tāpat no zinātniskā viedokļa neiztur kritiku projektā iekļautā norma par Latvijas vēsturisko novadu pārdēvēšanu.
8. LZA ieteic LR Ministru kabinetam un LR Saeimai apsvērt, vai pašreizējā situācijā nebūtu lietderīgāk Latviju iedalīt 8—12 apriņķos, jo apriņķa jēdziens Latvijas vēsturē jau sen ir leģitīms un tas nav jaucams ar novadu. Četriem tradicionālajiem novadiem būtu jāatstāj valsts kultūrvēsturiska simbola nozīme, saglabājot tos tikai kā vēsturiska etniskās teritoriālas vienības bez īpašām pārvaldes institūcijām.
9. LZA iestājas par kultūrvēsturiskās Sēlijas kā vienota veseluma saglabāšanu un iebilst pret tās ievērojamas daļas iekļaušanu jaunprojektējamajā Latgales novadā. Kā viens no iespējamajiem risinājumiem varētu būt Sēlijas apriņķa izveidošana, kas aptvertu kultūrvēsturisko Sēliju šobrīd pastāvošo Jēkabpils un Aizkraukles, kā arī daļēji Daugavpils rajona robežās, galavārdu atstājot vietējo iedzīvotāju ziņā un respektējot viņu aptaujas rezultātus.
10. Latvijas Zinātņu akadēmija sveic Jaunjelgavas pilsētu 350 gadu jubileju un pateicas Jaunjelgavas vidusskolai un pilsētas pašvaldībai par atbalstu LZA Sēlijai veltītās sēdes organizēšanā.

T. MILLERS,
LZA prezidents
A. SILIŅŠ,
LZA akadēmiskais sekretārs

FIZIKAS, MATEMĀTIKAS UN ASTRONOMIJAS NOZARE LATVIJĀ: STĀVOKĻIS, ATTISTĪBAS PERSPEKTĪVAS UN STRATĒGIJA

Ar šādu tematiku š. g. martā notika LZA Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas kopsapulce. Nodaļas locekļi kopā ar LZA 3. nozares ekspertu komisiju bija sagatavojuši detalizētu analīzi par situāciju nozarē, kuras apspriešana jāva konstatēt sekojošu.

1. Latvijā strādājošo un sagatavoto pētnieku kvalifikācija fizikas, matemātikas un astronomijas nozarē ir augstā starptautiskā līmenī. Par to liecina ievērojams publikāciju skaits starptautiski citējamās žurnālos un augstā citējamība, salīdzinot ar pārējām zinātņu nozarēm Latvijā.

2. Notiek efektīva, abpusēji ieinteresēta sadarbība ar daudziem starptautiskiem zinātnes un tehnoloģijas centriem. Šī sadarbība pašreiz ir kļuvusi par galveno fizikas, matemātikas un astronomijas izdzīvošanas faktoru.

3. Augsti kvalificēti pētnieki aktīvi piedalās izglītības procesā. Piedalīšanās mācību darbā ir kļuvusi par vienu no zinātniskās darbības prioritātēm. Pēdējo gadu organizēto pasākumu rezultātā minēto zinātnes nozaru pētniecības darbs praktiski ir koncentrēts pie LU.

4. Pētniecības darbā izmantojamā aparatūra un tehniskā bāze pēdējos sešos gados praktiski nav atjaunota un tādēļ ir novecojusi, līdz ar to apgrūtinot gan mūsdienīgu pētījumu veikšanu, gan starptautisku sadarbību, gan mūsdienīgu studentu apmācību eksperimentālajā darbā.

5. Notiek spēcīgāko jauno doktoru «aizplūšana» uz ārzemēm un jauno talantīgo speciālistu aiziešana no zinātnes nepietiekamas finansēšanas dēļ.

6. Balstoties uz fundamentālo pētījumu rezultātiem un pēc valsts institūciju pieprasījuma, nozares speciālisti ir pieteikuši valstij nozīmīgas programmas un uzskatīti aktīvu darbu, kuru praktiski nav iespējams turpināt. Valsts nozīmes programmu ideju IZM ir diskreditējuši nekoncekventas, nepietiekamas finansēšanas dēļ.

7. Vairums valsts zinātnisko institūtu, lai saglabātu savu zinātnisko potenciālu, ir mēģējuši realizēt «pašfinansēšanai» tuvu principu, t. i. to ārpusbudžeta finansu apgrozība ļauj atmaksāt atpakaļ valsts budžetā nodokļu summu salīdzināmu, vai lielāku, kā tiešā finansēšana no valsts zinātnes budžeta. Tādā veidā šim institūcijām valsts finansēšana faktiski uzskatāma par kredītu, kad finansu gada robežās kredīts tiek atdots nodokļu veidā.

Pamatojoties uz ziņojumiem un debatēm, kopsapulce nolēma:

1. Atzīt fizikas, matemātikas un astronomijas nozares pētnieku darbu Latvijā kā efektīvu, perspektīvu un atbalstāmu.

2. Atzīt par nepieciešamām investīcijas fizikas, matemātikas un astronomijas nozarēs, paredzot bāzes finansējumu zinātniski pētnieciskās aparatūras atjaunošanai un modernizēšanai. Par primārām bāzes vienībām mācību un zinātniskā darba veikšanai ar šādu investīciju izvietojumu uzskatāmi augstskolās integrētie valsts zinātniskie institūti.

3. Stimulēt kopēju doktoranta un viņa vadītāja piedalīšanos starptautiskos zinātniskos forumos, nodrošinot viņiem daļēju finansiālu atbalstu.

4. Lai nodrošinātu tālāku izglītības darba attīstību starptautiskām prasībām atbilstošā līmenī, fizikai, matemātikai un astronomijai kā Latvijā attīstītiem virzieniem ir nepieciešams izdalīt 30 valsts un asociēto profesoru vietas.

5. Izmantojot esošo minēto nozaru zinātnisko potenciālu, nodrošināt Latvijas tautsaimniecībai svarīgu zinātnisku virzienu, kā, piemēram, hidromehānikas attīstību.

J. EKMANIS,
LZA Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas priekšsēdētājs LZA ist. loc.

ĪSUMĀ

14. aprīlī Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā Rīgā, Lielvārdes ielā 24 tika atklāta grāmatu tirdzniecības firmas «Lange & Springer» zinātnisko grāmatu izstāde. Izstādes atklāšanā piedalījās izdevniecības direktors Pēteris Helferis.

17. aprīlī LZA Literatūras, folkloras un mākslas institūts rīkoja konferenci «MEKLĒJUMI UN ATRADUMI». Tajā ar referātiem uzstājās B. Reidzāne (Personificētā Saule un tautasdziesmu semantika), M. Vīksna (Neizbabētais Fricis Brīvēznieks), V. Vecgrāvis (Jāņa Poruka skatījums uz pasaules literatūru — laikmeņa apsteigšana un personības traģika), V. Vāvere (Krievu sudraba laikmeņa rakstnieki latviešu literatūrā), I. Daukste-Silasproģe (Jaunākās pasaules literatūras vēsmas mēnesrakstā «Laiks», 1946—1949), B. Kalnačs (20. gadsimta traģēdijas iezīmes Māriņa Zivertā lugā «Cenzūra»), B. Tabūns (Eksistenciālistiska poētikas iezīmes Gunša Zariņa prozā), R. Briedis (70. gadu sākums: cenzūra un teksts), A. Rožkalne (Pārdaugavas tēls Dagnijas Zigmontes prozā: emocionālā un vēsturiskā dimensija).

18. aprīlī Rīgas vēstures un kuģniecības muzejā notika pētījumu programma «LETONIKA» divpadsmitā sēde, kuru kopīgi rīkoja Latvijas Zinātņu akadēmija, LU Latvijas vēstures institūts un Rīgas vēstures un kuģniecības muzejs. Tika nolasīti referāti «Jaunatklātais lībiešu kapulauks bijušajā Rātslaukumā» (LZA ist. loc. A. Caune), «Rīgas vēstures un kuģniecības muzeja arheologu pēdējo gadu pētījumi» (RVKM arheoloģijas nodaļas vadītājs A. Celmiņš), «Jaunākās atziņas par Melngalvju namu» (arhitekts G. Jansons). Pārrunās par Rīgas senvēstures problēmām piedalījās LZA ist. loc. E. Murgurēvičs un S. Cimermanis, Dr. arh. J. Lejnietis, arheoloģes B. Eglāja, D. Svarāne u. c. Sēdes dalībnieki varēja aplūkot izstādi «Arheoloģiskie atradumi Rīgā 1991.—1996. gadā».

ZINĀTNI NEDRĪKST VĒRTĒT IERĒDŅI

Tāda ir viena no atziņām, kas izskanēja no 6. līdz 9. aprīlim Hallē dabaszinātņu akadēmijā LEOPOLDINA rīkotajā Vācijas un ASV fonda simpozijā «Zinātniskie pētījumi universitātēs, akadēmijās un ārpusuniversitāšu institūtos Centrālās Austrumeiropas valstīs, Vācijā un ASV — pieejas, pieredzes, perspektīvas». Par to «Zinātnes Vēstnesim» pastāstīja Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents TĀLIS MILLERS.

— Vācijas un ASV fonds dibināts 1993. gadā pēc ASV prezidenta Klintonā un VFR kanclera Kola iniciatīvas, lai veicinātu sadarbību starp Vācijas un ASV zinātniekiem, it īpaši gados jauniem zinātniekiem, dažādās zinātnes nozarēs. Sadarbības partneri ir gan organizācijas, gan atsevišķi zinātnieki. Fonds ir valstsiska organizācija ar stipri lieliem līdzekļiem. Kaut arī dibināts kā divu valstu zinātnieku atbalstītājs, fonds savā režimā lokā iesaista arī citu valstu zinātniekus, reizi gadā organizējot starptautiskus simpozijus par kādu aktuālu tēmu. Šobrīd fonds «metis acis» uz Austrumeiropas tā saucamajām postsociālisma valstīm, kuru problēmas Vācijai ir pazīstamas. Uz šo simpoziju, kas bija veltīts zinātniskajiem pētījumiem dažādās struktūrās, bija uzaicināti pārstāvji no 9 valstīm — Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Polijas, Čehijas, Slovākijas, Ungārijas, Rumānijas un Bulgārijas. Pie tam dalībnieki bija uzaicināti personīgi, lai pārstāvētu gan universitātes, gan zinātņu akadēmijas, gan zinātni organizējošas un pārvaldošas struktūras, tādas kā, piemēram, mūsu Zinātnes padome. No Latvijas bija uzaicināti I. Knēts, J. Vētra un es, pie tam par oficiālo referentu bija izraudzīts I. Knēts (tas nenozīmē, ka pārējie nebija gatavi gan sniegt ziņojumus, gan iesaistīties debatēs).

Pēc simpozija atklāšanas LEOPOLDINAS hallē profesore Dagmāra Španka iepazīstināja ar zinātniskās pētniecības struktūru Vācijā. Arī ar zinātnes reorganizāciju Vācijas austrumu zemēs pēc apvienošanās. Šobrīd var redzēt reorganizācijas plusus un minusus. Dažus simtus zinātnieku iesaistīja Maksa Planka biedrības institūtos, bet daudzi labi zinātnieki nonāca «aiz borta»,

kas nebija prāta darbs. Vācijas zinātnes struktūrā mūs pārsteidza tas, ka, pretēji mūsu tendencei VISU zinātni salikt universitātēs, tur fundamentālie pētījumi universitātēs tiek veikti necīgā apjomā, uzskatot, ka universitāšu galvenā ir izglītojošā funkcija [Vācijā ir 315 augstskolas, no tām 113 universitātes]. Galvenais pētniecības darbs notiek Maksa Planka biedrības institūtos, skaitā 75. Lietišķie pētījumi tiek veikti 43 Fraunhofera sistēmas institūtos. Vēl ir arī ap 70 zemākas klases institūti, kur notiek gan fundamentālie, gan lietīšķie pētījumi. Finanšu zinātne saņem gan no federālās valdības, gan zemju (16) valdībām un tas līdzinās 2,37—2,38% no nacionālā kopprodukta.

ASV viss ir pilnīgi savādāk. Vienīgais, kas ir līdzīgs Vācijai, ir bagātīgais finansējums — 2,6% no nacionālā kopprodukta, pie tam simpozija dalībniekiem parādīja grafiku, kā ieguldījumi zinātnē korelē ar nacionālā kopprodukta lielumu. Jo vairāk naudas iegulda zinātnē, jo lielāka ir atdeve.

Atšķirība starp Vācijas un ASV zinātni ir struktūras ziņā. ASV praktiski visa fundamentālā zinātne notiek augstskolās. Vēl ir arī lielas nacionālās laboratorijas, bet tās ir tikai neliela daļa no kopīgā apjoma. Daudz privāto firmu institūtu, kas vairāk nodarbojas ar lietīšķiem pētījumiem.

Kā Vācijā, tā ASV nepastāv kāda vienota zinātnes politika, netiek noteiktas arī prioritātes. Diskusijās gan tika atzīts, ka mazās, pie tam vēl nabadzīgās valstīs tās ir nepieciešamas.

Kas tad šobrīd notiek Austrumeiropas zinātnē! Sešas no uzaicinātajām deviņām valstīm ir saglabāta iepriekšējā zinātnes struktūra — zinātņu akadēmijas ar institūtiem. Personālās akadēmijas ir tikai Baltijas valstīs. Par to, cik tas ir labi vai slikti, izvērtās lielas diskusijas. Kas zinātniski izvērtē institūtus, vienalga, vai tie ir ministriju sastāvā vai patstāvīgi! Vissliktākais, kas var būt, ir tad, ja šo institūtu ZINĀTNISKO darbību izvērtē ierēdņi. Īpaši tas attiecināms uz humanitārajām, nacionālajām zinātnēm, kurām zinātniski tomēr būtu jā-

atrodas zinātņu akadēmijas pāraudzībā [nejaukt ar administratīvu pārvaldīšanu!]. Mūsu valsts gadījumā tas varētu būt Letonikas centrs. Par šo jautājumu asi izteicās Lietuvas zinātņu akadēmijas prezidents B. Jodka. Lietuvā ir 29 bijušie Zinātņu akadēmijas institūti pie ministrijas, kurus neviens nevērtē un zinātniskā ziņā nepārrauga. Izskanēja izteikumi, ka zinātņu akadēmijām institūti ir nepieciešami. Vismaz tās sešas akadēmijas no tiem negrasījās atteikties.

Runājot par zinātnes finansējumu, konstatējām [vēlreiz!] jau zināmo — Latvija ar saviem 0,28% no nacionālā kopprodukta stabili ieņem pēdējo vietu. Tuvu līdžās atrodas Lietuva [0,3%] un Rumānija [arī 0,3%]. Igaunijai izdevies tikt pie 0,44%. Visaugstākais līmenis ir Čehijai [1,2%]. 1%, kas ir priekšnoteikums, lai valsts tiktu uzņemta Eiropas Savienībā, tuvojās Slovākija un Ungārija. [ES valstu vidējais zinātnes finansējums ir 1,97% no nacionālā kopprodukta.] Tad nu varam apšuvenī redzēt, kad tiksīm Eiropas Savienībā un kas būs tās valstis, ko uzņems pirmās.

Kādi pēc šī simpozija bija kopējie secinājumi! Visām Austrumeiropas valstīm ir grūtības ar jaunu zinātnieku iesaistīšanu. Katra cenšas tās risināt, kā spēj. Slovākijā, piemēram, doktorantūras stipendija ir 300 ASV dolāru, apmēram mūsu profesora alga. Uz jautājumu, kā vērtēt to, ka praktiski visās valstīs ir pieaugusi zinātnieku publicēšanās starptautiskos žurnālos, atbilde skanēja — cīņa par izdzīvošanu.

Viens no šī simpozija rezultātiem varētu būt tas, ka dalībvalstis tiks vairāk iesaistītas dažādos sadarbības projektos. ASV Nacionālā zinātnes fonda pārstāvji ļoti aicināja piedalīties zinātnieku apmaiņas programmās. Tie vēl nav sadarbības projekti, bet veicina iepazīšanos, sakaru nodibināšanu, paredzot tālāku sadarbību perspektīvā.

LZA prezidentu T. MILLERU uzklaušāja
Z. KIPERE

VĒL SOLĪTIS TUVĀK FRANCIJAI

Kad savā laikā Latvijas Zinātņu akadēmijā viesojās toreizējā Francijas vēstniece Ž. Debenē kundze, viņa izteica izbrīnu. Kā tad tā! Kāpēc Francijā nav neviena mūsu akadēmijas ārzemju locekļa! Vai tad Latvijā nav nekāda interese par Francijas zinātni un zinātniekiem! Debenē kundzei tika izskaidrots, ka tā sanācis, ka latviešu trimdinieki Francijā tikpat kā nav nogulsējušies, bet akadēmijas ārzemju locekļu vairākums ir latviskas cilmes. Taču — lai nebūtu interese! Ko jūs! Mūsu zinātniekiem ir ne tikai interese, bet ilgstoši, noturīgi kopā darbošanās kontakti. Un tā pagājušā gada novembrī divi izcili franču zinātnieki — magnētiskās hidrodinamikas speciālists Renē Moro no molekulāro materiālu fizikā Žaks Simons kļuva par LZA ārzemju locekļiem.

Un nu aukstā un vējinā 18. aprīļa pēcpusdienā, saulaini smaidot, ar vizbuliņu pušķiņiem pazīstamām sievietēm, sava kolēģa un drauga Edgara Siliņa pavadīts, profesors Žaks Simons ieradās Latvijas Zinātņu akadēmijā, lai saņemtu ārzemju locekļa diplomu.

Dzimis pirms piecdesmit gadiem Francijā, studējis Strasburas universitātē, ko beidzis ar ķīmiskās fizikas maģistra grādu, pēc tam kļuvis arī par ķīmijas doktoru. Strādājis Harvarda universitātē ASV, bet kopš 1983. gada ir slavenā Parīzes Fizikas un ķīmijas augstskolas [Ecole Supérieure de Physique et de Chimie Industrielle] profesors, Francijas nacionālā zinātniskā

centra CNRS pētnieciskās grupas direktors un kopš 1985. gada — Molekulāro materiālu laboratorijas vadītājs. Viņa galvenais zinātniskā darba virziens ir molekulāro materiālu sintēze, izpēte un pielietojums molekulārajā elektronikā un optoelektronikā.

Kungī, kas piedalījās diploma pasniegšanā, konstatēja, ka viņiem ir daudz kas kopīgs. Arī prof. E. Siliņš, tāpat kā viņa skolotājs prof. Jāzeps Eiduss un gluži tāpat kā mūsu cienījamais viesis prof. Žaks Simons, sākumā studējuši par ķīmiķiem, pie kam izrādās, ka E. Siliņš un T. Millers pat bijuši kursa biedri. Pēc tam gan E. Siliņš, gan Ž. Simons pievērsušies fizikai, faktiski — abu zinātņu robežjoslai, kuru E. Siliņš raksturoja tā — tēlaini izsakoties, fiziķi redz mežu, bet ķīmiķi — kokus. Prof. Ž. Simons vēl precizēja — lapas.

E. Siliņš un Ž. Simons atcerējās savu iepazīšanos, kas notika... Japānā. Nākamā tikšanās jau bija tuvāk — Kapri salā. Tā aizsākās kopīgās intereses, kas izvērtās E. Siliņa trīs mēnešu ilgā vizītē Ž. Simona laboratorijā šajā slavenajā augstskolā, kas var savā vēsturē lepoties ar septiņiem Nobela prēmijas laureātiem. Starp citu, klātesošie uzzināja, ka tā ir vienīgā augstskola Parīzē, kuru finansē pilsētas mērija.

Profams, mūsu akadēmijas cilvēki vēlējās uzzināt par zinātnes organizatorisko un finansiālo stāvokli Francijā. Ž. Simons atzina, ka «zinātnes stāvoklis Francijā šo-

brīd ir grūts», uz ko mūsējie piekritoši māja ar galvu, labi saprazdami, ka starp viņu «grūts» un mūsu «grūts» ir liela starpība.

Taču neraugoties uz grūtībām, sadarbība starp Ž. Simona un E. Siliņa vadītajām laboratorijām sekmīgi turpinās, kas, domājams, vainagosies ar ne vienu vien kopīgu zinātnisku publikāciju līdzās jau esošajām. Arī šoreiz prof. Ž. Simons bija ielidojis Rīgā uz trim dienām, lai apspriestu kopējā darba rezultātus.

Akadēmijas starptautiskā nodaļa nevarēja nepalielīties un neparādīt topošo Franču zinātnisko informācijas centru, kura svaigi remontētajā un pat pārbūvētajā telpā jau plauktos acis priecē grāmatu košās murgurapas — tā būs viena no lielākajām franču uzzināšanas literatūras krātuvēm bijušās PSRS teritorijā. Pēc Francijas vēstniecības ieceres šajā centrā vajadzētu rīkot dažādas zinātniskas konferences un simpozijus, tādēļ prof. Ž. Simons tika aicināts pagodināt jauno centru tā atklāšanā, kas svinīgi notiks septembrī. [«Z.V.» savā laikā rakstīja, ka centru paredzēts atklāt aprīlī. Kaut arī tas ir pilnībā iekārtots, pati atklāšana tika pārcelta sakarā ar Latvijas prezidenta G. Ulmaņa nule notikušo vizīti Francijā, kuras sagatavošanā bija nodarbināta gan Francijas vēstniecība Latvijā, gan Latvijas vēstniecība Francijā.]

Z. K.

«NABAGI ESAM. NEKĻŪSIM DUMJI!»

Ar tādu nosaukumu laista klajā grāmata, kurā apkopotas domas un vērtējumi Latvijas Inteliģences apvienības konferencē «Augstākā izglītība un zinātne: situācija un perspektīvas» 1996. gada 1. decembrī [apgāds «Vērmanparks», Rīga, 1997.] Tā kā kopš tā laika nekas nav gājis uz labo pusi, īsos izteicienos atgādināsim, ko runātāji teica šajā konferencē.

«Mūsu «Eiropāniem» jāatgādina, ka valstīm, kas no iekšzemes kopprodukta atvēl zinātnei mazāk par vienu procentu, Eiropas Savienībā būs grūti ietikt. Ja 1990. gadā Latvijā zinātne saņēma 1,6 procentus, tad 1997. gadā — tikai 0,25% iekšzemes kopprodukta. Skumji. Jāpauž, lai mūsu trūcīgā, izvārdzinātā sabiedrība apzinātos zinātnes vērtību. Varbūt tas ir tik pat naivi kā sauklis «Es jūs iemācīšu mīlēt Raini!» Tagad mēs nemīlam arī Raini. Tomēr ikvienā attīstītā valstī zinātne ne tikai ir vērtība pati par sevi, bet arī civilizācijas un demokrātijas garantis. Ne vienmēr zinātnieki pārstāv nacionālas sirdsapziņas — kā Andrejs Saharovs — taču vienmēr viņi ir nacionālas intelektuālās temperatūras rādītājs. Nokrītojis tam zem kritiskās atzīmes, iestājas anabioze — lāča ziemas miegs.

Zinātnieki spēj veikt savu misiju, ja viņu skaits nesārūk un ja viņus neizolē no sabiedrības. Tikai tad valstī uz jaunāko zinātnisko atziņu pamatiem var atplaukt ražošana. Tikai tad var pilnvērtīgi darboties augstskolas.»

JĀNIS STRADIŅŠ

«Pats jaunākais — mēs neticam pašī sev. Mēs lokā mies pavājo ārzemnieku priekšā un tik zemu vērtējam pašī savus kolēģus, ka daudzviet ārzemēs (jo sevišķi tur, kur tas ir viņiem ļoti izdevīgi, lai sūtītu mums kārtējo «second hand» humanitāro vai nehumanitāro (kreditveida) palīdzību) tam pat ir noticējuši.»

JURIS ZAĶIS

«Kamēr īpašumu liefas nav sakārtotas un kamēr tie pāriet valdījumā no cita uz citu, tikmēr vienmēr kaut kas labs «nejausi» afbirs un tiks ne jau zinātniskiem institūtiem un augstskolām. Zinātniskie institūti un augstskolas no valsts patlaban jūt nevis aizsardzības, bet

gan «aptīrīšanas» faktīku. Tāpēc šim varas struktūrām vispār nevar atļaut lietot vārdus «valstiskums» un izteikumus, ka tās īsteno valsts intereses. (...)

Mani un daudzus zinātniekus, augstskolu pasniedzējus tracina šīs varas pragmatisms, neintelektuālais, rupjās darbības metodes, aizsegšanās ar valstiski svarīgiem mērķiem. Reizēm rodas sajūta, ka daži ministri pat neapzinās, kādos procesos viņus iesaista un kādu lomu viņi nospēlē.»

MAIJA KOLE

«Nav brīnums, ka sabiedrība ir neapmierināta ar nozāres ministrijas darbību. Mēs svaidāmies šurpu turpu, skriedami no viena grāvja otrā. Tas notiek tāpēc, ka nav koncepcijas, nezinām, ko un kā darīt.»

JURIS CELMIŅŠ,

tagadējais izglītības un zinātnes ministrs

«Mēs, inteliģence, varam sadalīt un pārdalīt... nabadzību. Varam prasīt naudu. Bet tā, šķiet, nav inteliģences cienīga nodarbošanās. Es aicinu nopietni padomāt, kur galu galā slēpjas jaunuma sakne.»

KĀRLIS ČERĀNS

«Arī turpmāk valsts atbalsis nacionālas nozīmes zinātniskai pētnieciskos centros. Acīmredzot zinātnes centram Salaspilī jāmeklē cita pastāvēšanas forma. Lai Latvijā zinātne pastāvētu, jādibina tehnoloģiskie centri, jāizvērs dažādi mazās uzņēmējdarbības veidi, piesaistot pašmāju un ārzemju kapitālus. Jau tagad ir pilnīgi skaidrs, ka konkurētspējīgu zinātni, sevišķi eksperimentālās nozarēs, Latvijā vēl ilgi nevarēs uzturēt. Mūsu zinātniekiem būs jābrauc darbā rietumvalsts zinātnes centros, tāpat pretendēt uz Eiropas Savienības finansu avotiem.»

PĒTERIS CIMDIŅŠ,

foreizējais valsts ministrs

«Taču Latvijas inteliģencei nav citas izejas — ar valdību, ministrijām, arī politiskajām partijām jānotiek sarunām. Inteliģencei jāatrod sevī tik daudz spēka, lai

šīs sarunas organizētu par spīti autoritārajai vadīšanas fiksmēm. Par tām nav jāgaužas, bet jāievēro, ka dabā nekas neveidojas pats no sevis pēc demokrātijas principiem. Dabā valda pakļaušanas principi.»

JURIS ROBERTS KALNIŅŠ

«Latvijā stāvoklis ir bēdīgs. Tas liecina par valsts varas attieksmi. Šādas attieksmes sekas ir vēl palikušā zinātniskā un intelektuālā potenciāla galēja noplicināšana, neradot apstākļus jauna, kvalitatīvāka veidošanai. Izglītības un zinātnes lomas nenovērtēšanas dēļ pašlaik ielānotās un uzskatītās reformas nedos gaidīto rezultātu. To nav iespējams sasniegt ne teorētiski, ne praktiski — nesamērīgi zemā finansējuma dēļ. Tieši otrādi — kārtējās pārmaiņas izjauks ar grūtībām iedibinātos finansu papildus iegūšanas ceļus, kuru zudumu valsts nespēs kompensēt. Finansējuma samazināšana līdz smieklīgam līmenim novedīs pie tā, ka piešķirtie līdzekļi tiks izmantoti nelietderīgi. Ja mājas jumtam trūkst piecu dakstiņu, bet naudas piefiek tikai viena dakstiņa iegādei, tad naudas tērēšana šī dakstiņa iegādei nebūs efektīva — tik un tā māja aizies bojā.»

RAITA KARNĪTE

«Latvijā valdības mainās bieži. Tās nepagūst vai arī nevēlas radīt savu politiku zinātnes attīstībā. Kopš 1990. gada Latvijā no iekšzemes kopprodukta finansējums zinātnei sarucis aptuveni piecas reizes. (...)

Par spīti naudas trūķumam Latvijas zinātne vēl ir dzīva. Un daudziem par lielu izbrīnu — īsteno nopietnus zinātniskus projektus. Lai nodrošinātu eksistenci, daudzi zinātnieki un zinātnieku kolektīvi meklē un arī atrod pasūtījumus ārzemēs. Un kurš maksā, tas arī pasūta mūziku! Tādējādi mūsu labāko zinātnieku radīto izmanto ārzemnieki, ceļot savas zemes labklājību. Latvijā no tā neiegūst neko.»

TĀLIS MILLERS

IN MEMORIAM

Latvijas Zinātņu akadēmijas goda loceklis
LMA rektors gleznotājs

Indulis ZARIŅŠ

(1929.18.VI—1997.13.IV)

Indulis Zariņš — garā neparasti bagāts, savdabīgs, izcili talantīgs, ar humora izjūtu un labestību apveltīts cilvēks, ar kuru kopā būt vienmēr bija patīkami un rosinoši.

TALIS MILLERS

Izcils cilvēks, ļoti dziļu iespaidu atstāja ar savu garīgumu, ar savu labvēlību pret cilvēkiem. Katrā reizē tiekoties, es izjutu šo dziļo labvēlības strāvotību...

KONSTANTINS KARULIS

Indulis Zariņš — cilvēks ar ļoti plašu redzes leņķi. Viena no spilgtākajām personībām latviešu pēdējo gadu desmitu glezniecībā. Cilvēks, kurš ar savu māksliniecisko un sabiedrisko darbību Latvijas vārdi iznesa starptautiskā arēnā, tālu ārpus Latvijas robežām...

DZIDRA un SAULVEDIS CIMERMAŅI

Viņš ļoti labi izjūt krāsas. Aprīnājami laba toņa izjūta...

Es arī tā gribētu...

AUSEKLIS BAUSĶENIEKS

Indulis Zariņš bija augsti intelektuāls cilvēks ar atvērtu sirdi un ļoti draudzīgu un sirsnīgu attieksmi pret līdzcilvēkiem...

ANDREJS SILIŅŠ

Indulis Zariņš — augsts profesionālis. Viņa dzīves mūslēta noteica viņa krāsu prieku. Viņa gleznas staroja, taču tas nebija krāsu starojums vien. Literatūras, folkloras un mākslas institūtā ir Aleksandra Čaka portrets — tajā ir gan psiholoģiskais smalkums, gan laikmeta raksturojums...

VIKTORS HAUSMANIS

Pats aprīnāmākais, līdzās visam citam — viņa ilggadība Mākslas akadēmijas rektora postenī.

JURIS FRANCMANIS

Kad sāksies 21. gadsimts?

Masu informācijas līdzekļos sacēlā ažiotaža ap jaunā — 21. gadsimta un trešās tūkstošgades sagaidīšanu 1999. gada gadumijā, t. i., troksnis ap tūkstošdienu atskaites uzsākšanu, kas mūs it kā atdalot līdz šim vēsturiskajam notikumam, un daudzie tālruna zvani uz LZA Radioastrofizikas observatoriju ar neizpratnes pilnajiem jautājumiem sakarā ar šo ažiotažu, liek domāt, ka liela sabiedrības daļa un sevišķi jau tie, kuri, kā saka, veido sabiedrisko domu, šo jautājumu tomēr vai nu neizprot, vai arī negrib saprast un grūti novērtēt, kā tur ir vairāk — pavisāmā, neizpratnes, vai vienkārši parastās sensācijas kāres auditorijas pastiprinātai piesaistīšanai, un tādēļ šādas korektas informācijas sniegšana akadēmiskā izdevumā šķiet pat nepieciešama.

Tāpat — atbildot uz virsrakstā uzstādīto jautājumu — 21. gadsimts sāksies ar 2001. gada 1. janvāri. Kāpēc? Tāpēc, ka mēs gadus tāpat kā jeb ko citu skaitām, lietojot normālo decimālo sistēmu, t. i., skaitām: 1, 2, 3, utt. līdz 10 utt., resp., desmitniekus (simtņiekus, tūkstošņiekus utt.) iesākām (!) ar 1 un nobeidzam (!) ar to desmitnieku (simtņiek, tūkstošņiek utt.), kuru esam iesākuši, tāpat, pirmo desmitnieku nobeidzam ar 10, pirmo simtņiek — ar 100, pirmo tūkstoši — ar 1000 utt. Mēs taču nesākam skaitīt ar 0 un, līdz ar to, nobeidzam desmitnieku ar 9, kā būtu jābeidz, ja šo skaitīšanu sāktu ar 0 un desmitņiekā kā jau desmitņiekā būtu jāietilpina tikai tās pašas desmit vienības. Tas nozīmē to, ka, lietojot šo ikdienā pieņemto un, šķiet, visnotaļ pierasto skaitīšanas sistēmu, kas līdz šim nekādus sarežģījumus un pārpratumus nav radījusi, jo sistēma ir ērti lietojama un konsekventa, proti, tajā nepastāv nekādi izņēmumi atsevišķiem skaitļiem, it kā nevajadzētu sevišķi skaidrot, ka un kāpēc, piemēram, otrā (nākošā) diena (gads, gadsimts, tūkstošgade utt.) iesākas tikai tad, kad pirmā diena (gads utt.) ir beigusies, un ka skaitļa «lielumam», «dīzumam», «apaļumam», «izcilumam» vai «skaistumam» — 10, 100, 1000 utt., tāpat, arī skaitlim 2000, nav nekādas nozīmes no skaitīšanas sistēmas pielietošanas viedokļa — 20. gadsimts vai otrā tūkstošgade beigusies tikai 2000. gada 31. decembrī plkst. 24.00, bet 21. gadsimts vai trešā tūkstošgade iesāksies tikai 2001. gada 1. janvārī plkst. 0.00 un ne mirkli (nerunājot jau par veselu gadu) ātrāk.

Tā kā, izšāvuši visu pulveri 2000. gada — pašreizējā, t. i., 20. gadsimta un otrās tūkstošgades pēdējā gada sagaidīšanas svinībās un priekos 1999. gada 31. decembra pusnaktī un nodzīvojuši vēl vienu gadu, klusi sagaidīsim 2001. gada 1. janvāri, ar kuru vēsturiski visus ievērtības cēniņus notikumus sāks reģistrēt kā patiešām piederošus jaunajam — 21. gadsimtam un trešajai tūkstošgadei.

A. BALKLAVS-GRĪNHOFŠ,

LZA Radioastrofizikas observatorijas direktors

«FEMIRC – LATVIA»

FINANSĒŠANAS IESPĒJAS PĒTĪJUMU UN TEHNOLOĢIJAS ATTĪSTĪBAS SFĒRĀ CENTRĀLĀS UN AUSTRUMEIROPAS VALSTĪS, KĀ ARĪ JAUNAJĀS NEATKARĪGĀJĀS BIJUŠĀS PADOMJU SAVIENĪBAS VALSTĪS

Zinātnes un tehnoloģijas attīstības sektorā zinātniekiem ir vairākas iespējas saņemt finansējumu no Eiropas Komisijas un citām Eiropas institūcijām. Viena no šādām iespējām ir INCO-COPERNICUS.

Ko nozīmē INCO-COPERNICUS programma!

INCO-COPERNICUS programma veicina zinātnisko un tehnoloģisko sadarbību starp Centrāleiropas un neatkarību ieguvušajām bijušās Padomju Savienības valstīm. Šai sadarbībai ir trīs galvenie virzieni:

- * pētījumu un tehnoloģiskās attīstības potenciāla stabilizēšana
- * vides aizsardzība un veselība
- * pētījumu un tehnoloģiskās attīstības piesaiste ražošanai

Kad oficiāli tiks izsludināta projektu iesniegšana INCO-COPERNICUS programmai!

Par to tiks ziņots Eiropas Savienības Oficiālajā Žurnālā 15. aprīlī ar beigu termiņu 1997. gada 26. septembrī. Kopējā izdalītā naudas summa būs apmēram 55 miljoni ECU.

Kā pieteikties!

Kad paziņojums par pieteikumu pieņemšanu tiks izsludināts Eiropas Savienības Oficiālajā Žurnālā, ir iespējams pieprasīt informācijas paketi un pieteikumu formas; aizpildītas pieteikumu formas jānosūta tieši uz INCO-COPERNICUS sekretariātu līdz pieteikumu pieņemšanas termiņa beigām.

INCO-COPERNICUS informācijas paketi un pieteikumu formas, kā arī jebkuru informāciju, kas saistīta ar programmu, ir iespējams saņemt:

European Commission
Inco-Copernicus (SDME 1/5)

Rue de la Loi 200

1049 Brussels

Belgium

Fax, +32-2-2963308

E-mail: inco-copernicusadg12.cec.be

Kas ir COPEX!

COPEX ir pasākums, kas tiek organizēts, lai stimulētu starptautisko sadarbību PTA jomā INCO-COPERNICUS ietvaros. COPEX sniedz detalizētu informāciju par projektu pieteikumiem INCO-COPERNICUS programmai, lai savestu kopā zinātniekus no Austrumiem un Rietumiem, kas dotu iespēju viņiem Vīnē meklēt sadarbības partnerus un vienoties par kopīgiem pētījumu projektiem 1997. gadā. COPEX rada iespēju zinātniekiem prezentēt savas projektu idejas kolēģiem, kuri strādā līdzīgās nozarēs. Darbs tiek organizēts tā, ka dalībniekiem būtu iespēja arī veidot neformālus, spontānus kontaktus.

Kad un kur notiks COPEX!

COPEX notiks Vīnē, semināru centrā «Am Spiegel» 16. un 17. jūnijā. Šajās divās dienās tiks organizētas

plenārsēdes, darbs darba grupās, divpusējas un neformālas tikšanās, plakātu sfēds.

Papildus informācija par COPEX un reģistrēšanās iespējām:

Mr. Josef Vogel
Austrian Institute of East and Southeast European Studies

Josefplatz 6, 1010 Vienna, Austria

phone: (0043-1)512-18-95/45

fax: (0043-1)512-18-95/53

e-mail: y2251dacavm.univie.ac.at.

Kuras tēmas tiek aptvertas 1997/98 gada projektu pieteikumos!

1. Vides aizsardzība
2. Vides un veselības konsekvences un jonu radiācija
3. Veselības pētījumu aktivitātes
4. Enerģētika, izņemot kodolenerģētiku (demonstrācijas projekti)
5. Enerģētika, izņemot kodolenerģētiku (pētījumu projekti)
6. Modernās komunikācijas un telemātika
7. Informācijas tehnoloģijas
8. Industriālās tehnoloģijas un materiālu pētījumi
9. Lauksaimniecības produkcija; pārtikas tehnoloģija (ieskaitot pārtikas drošību)
10. Sociālas zinātnes

Kas drīkst piedalīties!

Tiesīgi piedalīties ir pārstāvji no visām ES dalībvalstīm, asociētajām valstīm un jaunajām neatkarīgajām bijušās PSRS valstīm.

Kādi ir piedalīšanās noteikumi!

Pieteikumam ir jābūt saskaņā ar vienu vai vairākiem virzieniem, kas uzskaitīti programmā. Starptautiskā sadarbība ir obligāta, un pieteikumam ir sekojoši noteikumi:

* Pētījumu kopprojektiem — vismaz divi partneri no dažādām dalībvalstīm un viens partneris no asociētās valsts, un vismaz viens partneris no Centrāl- vai Austrumeiropas valstīm vai bijušajām PSRS valstīm.

* Saskaņotajām darbībām — vismaz divi partneri no dažādām dalībvalstīm (vai viens partneris no vienas dalībvalsts un viens partneris no asociētās valsts un vismaz divi partneri no Centrāl- vai Austrumeiropas vai bijušajām PSRS valstīm.

Fax, +32-2-2963308

E-mail: inco-copernicusadg12.cec.be

Papildus informācija:

FEMIRC-LATVIA

Dr. G. Šlihta

t. 2-558680

fax: 7-540709

e-mail: femirc@edzi.lza.lv

INTERESENTU UZMANĪBA!

Ir iznācis ikmēneša informatīvā izdevuma «FEMIRC-LATVIA» pirmais numurs. Informāciju par tā saturu, kā arī par izdevuma pasūtīšanu varat iegūt FEMIRC-Latvia birojā, Aizkraukles ielā 21, Rīga, LV-1006, Latvija.

Tel.: [371] 7-540703, 2-558799

Fakss: [371] 7-540709

E-mail: femirc@edzi.lza.lv

DISERTĀCIJU AIZSTĀVĒŠANA

1997. gada 30. aprīlī plkst. 15.00 Latvijas Eksperimentālās un klīniskās medicīnas institūtā, O. Vācieša ielā 4 notiks Normālās un klīniskās fizioloģijas habilitācijas un promocijas padomes atklātā sēde, kurā izskatīs

LMA lektora VOLDEMĀRA ARŅA

promocijas darbu par tēmu «Dažādu spēka treniņa režīmu ietekme uz sportista maksimālo jaudu un darbaspējām» bioloģijas zinātņu doktora grāda iegūšanai.

Recenzenti: prof., Dr. h. biol. A. Valtīnis, Dr. med. K. Strēlis, Dr. biol. A. Krauja.

Ar promocijas darbu var iepazīties Latvijas Eksperimentālās un klīniskās medicīnas institūta bibliotēkā O. Vācieša ielā 4.

1997. gada 2. maijā plkst. 14.15 Rīgas Aviācijas universitātes sēžu zālē (Lomonosova 1, 4. korp.), notiks habilitācijas padomes atklātā sēde, kurā

IGORS ČERNOVS

aizstāvēs disertāciju inženierzinātņu doktora grāda iegūšanai par tēmu «Plaisu ietekmes analīze uz aviakonstrukciju kniežu savienojumu stingumu un plaisu izturību».

Recenzenti: Dr. h. inž., prof. R. Rikards, Dr. h. inž., prof. J. Paramonovs, Dr. inž. A. Sorokins.

Ar promocijas darbu var iepazīties RAU bibliotēkā.

1997. gada 7. maijā plkst. 15.00 Latvijas Eksperimentālās un klīniskās medicīnas institūtā, O. Vācieša ielā 4 notiks Normālās un klīniskās fizioloģijas habilitācijas

un promocijas padomes atklātā sēde, kurā izskatīs ārstes MĀRAS EGLĪTES

promocijas darbu par tēmu «Psihosomātiskais raksturojums pacientiem ar kakla daļas spondilozes sindromiem» medicīnas zinātņu doktora grāda iegūšanai.

Recenzenti: Dr. h. med. H. Aide, Dr. h. med. A. Aldersons, Dr. biol. I. Beldava.

Ar promocijas darbu var iepazīties Latvijas Eksperimentālās un klīniskās medicīnas institūta bibliotēkā O. Vācieša ielā 4.

1997. g. 14. maijā plkst. 15.00 Latvijas Universitātes Vēstures nozares habilitācijas un promocijas padomes atklātajā sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 32, 9. auditorijā

JĀNIS ŠTRAUHMĀNIS

aizstāvēs habilitācijas darbu par tēmu «Latvijas kartogrāfijas vēsture no XIII gadsimta līdz XX gadsimta 90. gadu sākumam».

Recenzenti: Dr. habil. hist. E. Mugurēvičs, Dr. habil. hist. H. Strods, Dr. habil. geogr. St. Vaitekūnis (Lietuva).

Ar habilitācijas darbu var iepazīties LU bibliotēkā Kalpaka bulv. 4.

RTU Inženierzinātņu nozares Mašīnbūves un mašīnzinātņu apakšnozares Aparātu būves tehnoloģijas un metroloģijas specialitātes promocijas padome 1997. gada 8. aprīlī sēdē piešķir Latvijas inženierzinātņu doktora grādu MAIJAI JANSONEĪ par promocijas darbu «Deļaju berzes virsmu parametru ietekme uz dilšanas procesus».

Balsošanas rezultāti: par — 9, pret — nav, nederīgi bijēni — nav.

Redaktore Zaiga Kipere.

«Zinātnes Vēstnesis».

Laikraksts iznāk kopš 1989. gada.

Reģistrācijas apliecība nr. 75.

Izdevējs: Latvijas Zinātnieku savienība.

«Science Bulletin» Association of Latvian Scientists.

Redkolēģijas vadītājs akadēmiķis Evalds Mugurēvičs.

Redkolēģijā: akadēmiķis Mārtiņš Beķers, akadēmiķis

Juris Ekmanis, LZA goda loceklis Jānis Graudonis,

doc. Elmārs Beķeris, doc. Zigrīda Goša, Oskars

Martinsons.

Redakcija: Rīgā, Akadēmijas laukumā 1. Tālr. 7212706.

Indekss 77165.

Iespiests a/s «Preses nams» tipogrāfijā,

Rīgā, Balasta dambī 3.

Augstspiede. 1 uzsk. Iespiedloksne.

Mēfens 1000 eks.